

Gemeente Mook en Middelaar

Eindejaarsrapportage 2025

Tussentijdse rapportage januari t/m september

Versie raad 11 december 2025

Gemeente Mook en Middelaar

EINDEJAARSRAPPORTAGE 2025

Inhoudsopgave

1. Algemeen	4
1.1. Inleiding	5
1.2. Leeswijzer	6
1.3. Afkortingen	7
1.4. Bestuurlijke samenvatting	8
2. Programmaverantwoording	10
2.1. Programma Sociale leefomgeving	11
2.2. Programma Sociaal Domein	13
2.3. Programma Fysieke leefomgeving	15
2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid	17
2.5. Programma Bestuur en organisatie	19
3. Stand van zaken	20
3.1. Begrotingssaldo	21
3.2. Exploitatie 2025	22
3.3. Lopende kredieten 2025	25
4. Financiële wijzigingen	29
4.1. Financiële samenvatting	30
4.2. Mutaties exploitatie 2025	31
4.3. Budgetoverhevelingen naar 2026	38
4.4. Startersleningen	39

1. Algemeen

1.1. Inleiding

Deze Eindejaarsrapportage 2025 betreft een tussentijdse rapportage over de eerste negen maanden van 2025 en bevat:

1. De (beleidsmatige) stand van zaken van de onderwerpen in de vijf programma's uit de Programmabegroting 2025;
2. De actuele financiële stand van zaken na besluitvorming gedurende de eerste negen maanden van dit jaar;
3. De stand van zaken van lopende kredieten;
4. Voorstellen voor mutaties van budgetten en kredieten in 2025, en de voorgestelde budget- en kredietoverhevelingen naar 2026.

In november 2024 heeft uw raad de Programmabegroting 2025 vastgesteld, welke vervolgens is goedgekeurd door de provincie. Nadien heeft uw raad in juli 2025 de Zomerrapportage vastgesteld, waarin een beleidsmatige en financiële tussenstand is weergegeven. Daarnaast zijn in de Zomerrapportage mutaties voorgesteld met betrekking tot de financiën. In de voorliggende Eindejaarsrapportage geven wij een beeld weer van de beleidsmatige en financiële tussenstand tot en met september 2025.

Bij deze Eindejaarsrapportage betreffen de voorgestelde financiële mutaties alléén incidentele bijstellingen voor 2025. Hiermee blijft de strekking van de Eindejaarsrapportage – een document met de beleidsmatige en financiële tussenstand in het lopende boekjaar – zuiver. Om de leesbaarheid van deze rapportage te vergroten, zijn de voorgestelde mutaties en de hiermee gepaard gaande exploitatie-effecten toegelicht in hoofdstuk 4 Financiële wijzigingen. Een overzicht van alle lopende kredieten en de stand van zaken van diezelfde kredieten is opgenomen in § 3.3. Lopende kredieten 2025.

Wij stellen u voor deze voorgestelde mutaties in de lopende begroting voor 2025 te verwerken en de gevraagde budget- en kredietoverhevelingen naar 2026 goed te keuren.

1.2. Leeswijzer

Indeling

De Eindejaarsrapportage bestaat uit vijf hoofdstukken.

Algemeen

Hier vindt u de inleiding, deze leeswijzer en de afkortingen.

Samenvatting

Dit hoofdstuk geeft kort weer wat de belangrijkste punten zijn van de financiële aspecten. Ook wordt hier de context van de cijfers beschreven en er wordt een prognose gegeven voor de baten en lasten in de resterende drie maanden van dit jaar.

Programmaverantwoording

Hier is per programma de stand van zaken vermeld van de onderwerpen zoals deze zijn vermeld in de Programmabegroting 2025. Het betreft de voortgang t/m september 2025. Voor het weergeven van de voortgang is gebruik gemaakt van een zogenaamd 'stoplichtmodel'. Groen betekent dat het proces of de activiteit op schema ligt qua planning, financiën en kwaliteit. Oranje betekent dat we iets achter lopen, maar wel kunnen inhalen in het huidige jaar. Rood betekent dat de activiteit niet op tijd, niet binnen de financiële ruimte en/of niet de gewenste kwaliteit heeft en deze op korte termijn ook niet gerealiseerd kan worden.

Stand van zaken

Dit hoofdstuk bevat de huidige stand van zaken t/m eind september 2025. Dit betreft de onderdelen exploitatie (baten en lasten), kredieten (investeringen), de reserves en de voorzieningen.

Financiële bijstellingen

Dit onderdeel bevat de financiële kant van deze Eindejaarsrapportage, te weten de voorgestelde mutaties op programmaniveau voor het boekjaar 2025. De mutaties boven de € 20k zijn toegelicht. Tevens zijn de voorgestelde budgetoverhevelingen naar 2026 in beeld gebracht.

Bedragen

Getallen in euro's worden op meerdere wijzen weergegeven:

Weergave

Bedragen worden vermeld in duizendtallen, zijnde 'x € 1.000' of aangeduid met de letter 'k'.

Lasten worden positief weergegeven, eventueel aangevuld met de letter 'N' van 'Nadeel'.

Baten worden negatief weergegeven (-/-), eventueel aangevuld met de letter 'V' van 'Voordeel'.

Afrondingsverschillen

Omdat de bedragen in deze Eindejaarsrapportage in duizenden euro's worden gepresenteerd, is het mogelijk dat in de tellingen schijnbaar afrondingsverschillen ontstaan. Dit komt omdat zowel de afzonderlijke bedragen als een eindtelling onafhankelijk van elkaar worden afgerond.

Voorbeeld: € 1.300 + € 1.400 = € 2.700, dit wordt dan € 1k + € 1k = € 3k.

1.3. Afkortingen

Afkorting	Voluit
Admo	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (incl. overhead en Vpb)
AZWZ	Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	Btw-compensatiefonds
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
IBO	Instituut Bijzonder Onderzoek
IHP	Integraal huisvestingsplan Onderwijs
INC	Incidenteel
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IZA	Integraal Zorgakkoord
NBMP	Natuurbrand-managementplan
P&C	Planning & Control
SiSa	Single information, Single audit
SPUK	Specifieke uitkering
SVn	Stichting Volkshuisvesting Nederland
SZW	(Ministerie van) Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UG	Uitkeringen gemeentefonds
UPW	Uitkeringen Participatiewet
VBR	Vrij Besteedbare Reserve
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VWN	VluchtelingenWerk Nederland
Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

1.4. Bestuurlijke samenvatting

Deze Eindejaarsrapportage 2025 geeft een beeld van de beleidsmatige en financiële stand van zaken van de gemeente Mook en Middelaar over de eerste negen maanden van 2025. De rapportage laat zien dat de uitvoering van het beleid grotendeels volgens planning realiseert en dat de financiële positie van de gemeente stabiel blijft. Ondanks de in de Programmabegroting 2025 genomen bezuinigingen blijven de belangrijkste maatschappelijke doelen in uitvoering.

Algemeen beeld

De gemeente sluit het jaar 2025 naar verwachting af met een positief begrotingssaldo van € 11k. Dit saldo is mogelijk nog aan verandering onderhevig, onder andere door eventuele over-/onderbesteding en de Decembecirculaire. Het verwachte begrotingssaldo is een daling ten opzichte van de prognose uit de Zomerrapportage. De baten stijgen, onder meer door hogere uitkeringen uit het gemeentefonds en positieve afrekeningen uit voorgaande jaren. Ook de lasten stijgen: enerzijds worden twee bestemmingsreserves aangevuld, anderzijds zijn er extra middelen nodig voor de uitkeringen Participatiewet.

Om toekomstige ambities te realiseren, wordt de incidenteel hogere uitkering Gemeentefonds toegevoegd aan reserves. In totaal wordt voorgesteld om € 800k te doteren: € 600k aan de Vrij Besteedbare Reserve en € 200k aan de bestemmingsreserve Maatschappelijke Weerbaarheid. Hiermee blijft de financiële positie van de gemeente solide en toekomstgericht, hetgeen met het oog op de korting op het gemeentefonds vanaf 2028 e.v. van belang is. Daarnaast wordt voorgesteld om € 204k aan budgetten door te schuiven naar 2026 voor doorlopende projecten.

Beleidsmatige voortgang per programma

De uitvoering van de vijf beleidsprogramma's verloopt over het algemeen conform planning. Waar sprake is van vertraging, heeft dit vooral te maken met landelijke ontwikkelingen of externe factoren.

Programma 1 – Sociale leefomgeving

De gemeente versterkt de samenredzaamheid en de leefbaarheid in de kernen. De dienstverlening verloopt goed; inwoners kunnen snel terecht voor producten en diensten. De digitalisering van de dienstverlening is verder uitgebreid. Het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2025–2028 is vastgesteld en in uitvoering. De uitvoering van het Integraal Preventieplan Gezondheid, het MOVE-programma en het Sport- en Beweegakkoord verlopen grotendeels volgens plan. Wel blijft er onzekerheid over toekomstige landelijke financiering in de zorg- en welzijnssector. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) is vastgesteld en biedt inzicht in de toekomstige opgaven voor de onderwijshuisvesting.

Programma 2 – Sociaal Domein

De gemeente blijft inwoners met een ondersteuningsvraag goed bedienen. De achterstand in de huisvesting van vergunninghouders is deels ingehaald en zal begin 2026 volledig zijn weggewerkt. De opvang van Oekraïense ontheemden verloopt goed, al zorgt netcongestie voor vertraging bij de realisatie van permanente woningen. Het Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid en Schuldhulpverlening 2025–2028 is vastgesteld en uitgevoerd. De inzet van de praktijkondersteuner GGZ Jeugd blijkt effectief: het aantal verwijzingen naar specialistische jeugdzorg neemt af. Landelijke stelselwijzigingen, zoals de Participatiewet in Balans en de decentralisatie Beschermd Wonen, zijn uitgesteld; de gemeente houdt de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Op het sociaal domein tekent zich een financieel risico af binnen het budget Uitkeringen Participatiewet (UPW). Door een onverwachte stijging van de bijstandpopulatie ontstaat naar verwachting een tekort dat voor rekening van de gemeente komt. Er loopt onderzoek naar de oorzaak, mogelijk samenhangend met foutieve externe informatieverstrekking. In het eerste kwartaal van 2026 wordt hierover een nadere analyse met oplossingsrichtingen aan het bestuur aangeboden.

Programma 3 – Fysieke leefomgeving

De gemeente werkt aan een goed ingerichte en leefbare omgeving. De herinrichting van het plein in Plasmolen is afgerond, en de Kerkstraat wordt binnenkort uitgevoerd. De voorbereiding van de gebiedsvisie Spoorzone is gestart. Ook worden aanvullende verkeersmaatregelen uitgevoerd rondom de Maaslijn en de route A73–Groesbeek. Door prijsstijgingen staan onderhoudsbudgetten onder druk, maar de uitgaven blijven binnen de beschikbare middelen. Binnen dit programma is sprake van een lichte onderbesteding, vooral doordat inkomsten uit specifieke uitkeringen eerder zijn ontvangen dan de bijbehorende uitgaven plaatsvinden.

Programma 4 – Toerisme, natuur en duurzaamheid

De gemeente blijft investeren in haar toeristisch profiel en duurzame toekomst. Het Toeristisch Hart van Plasmolen is opgeleverd en feestelijk geopend. Ook is het Eikpunt als landmark en informatiepunt gerealiseerd. De Kunst- en erfgoedvisie 2025–2028 is vastgesteld, evenals een nieuwe subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten. Op het gebied van duurzaamheid is de uitvoering van het beleid verder op stoom. Er lopen projecten voor hernieuwbare elektriciteit (zonnecarports, Energielandgoed Wells Meer), energiebesparing en isolatie, en klimaatadaptatie bij herinrichtingsprojecten. De gemeente investeert daarnaast in biodiversiteit en circulariteit en bereidt het soortenmanagementplan voor. De samenwerking met inwoners, scholen en ondernemers op dit vlak blijft intensief.

Programma 5 – Bestuur en organisatie

De gemeente werkt aan behoud van een betrouwbare, transparante en betrokken organisatie. De participatieaanpak is geëvalueerd en er is gestart met een pilot inwonersinitiatieven. Een nieuwe participatieverordening is ter inzage gelegd. De samenwerking in de regio is verder versterkt: in Noord-Limburg wordt de vestiging van een openbaar lichaam in 2026 voorbereid en binnen het Rijk van Nijmegen is de Visie- en Samenwerkingsagenda vastgesteld. Ook neemt de gemeente deel aan de nieuwe gemeenschappelijke regeling IBO voor de uitvoering van de Sociale Recherche. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een geactualiseerde visie op regionale samenwerking, die begin 2026 wordt voorgelegd.

Financieel beeld

De financiële uitvoering verloopt ordelijk en transparant. De lasten bedragen € 23,9 miljoen en de baten binnen de programma's € 11,1 miljoen. De hogere baten uit het gemeentefonds compenseren de stijging van de lasten. De voorgestelde mutaties en budgetoverhevelingen zijn reëel, onderbouwd en passen binnen het bredere financiële beleid van de gemeente. De reserves worden versterkt, de risico's blijven beheersbaar en er is sprake van een sluitende begroting.

Conclusie

In 2025 verloopt de uitvoering van de belangrijkste programma's dusver volgens planning en de gemeente blijft investeren in leefbaarheid, duurzaamheid en samenwerking. Met de versterking van de reserves en het positieve begrotingssaldo staat de gemeente stevig richting 2026 en navolgende jaren. Het college blijft sturen op een solide financiële basis en een zorgvuldig uitvoeringsprogramma, met oog voor de maatschappelijke opgaven in de kernen van Mook en Middelaar.

2. Programmaverantwoording

2.1. Programma Sociale leefomgeving

Doelstelling Programma 1 conform Programmabegroting 2025:

Kernboodschap: Samenredzaamheid versterken

We geloven in de kracht van onze gemeenschap en willen de samenredzaamheid in onze gemeente verder versterken. Iedereen moet kunnen meedoen én zich hier thuis en veilig voelen. De leefbaarheid in onze kernen staat hierbij centraal.

Door de financiële situatie van onze gemeente vanaf 2025 hebben wij kritisch moeten kijken op welke onderdelen bezuinigingen mogelijk zijn. Hierbij hebben wij geprobeerd de samenredzaamheid in onze gemeente zo min mogelijk aan te tasten en het voorzieningenniveau op peil te houden. Er zijn binnen het programma Sociale Leefomgeving diverse maatregelen genomen om de kosten voor 2025 en verder te verlagen, bijvoorbeeld het anders inrichten van de cliëntenparticipatie (opheffen Adviesraad Sociaal Domein) en het afschaffen van de Vonkjes. Ook gaan we de tarieven voor de (secretarie)leges verhogen, bijvoorbeeld voor huwelijken. Tenslotte zullen wij in december 2024 met het jaarlijkse subsidieplan keuzes maken over welke subsidies we in de komende jaren nog verstrekken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

<i>Beleidsmatige voortgang Programma 1</i>	
Burgerzaken - Huwelijken	
Formatie en faciliteiten zijn op orde om het volume van huwelijken binnen onze gemeente aan te kunnen. Dit onderdeel loopt conform begroting.	
Burgerzaken - Paspoortpiek	
In 2025 hebben we de paspoortpiek opgevangen binnen de bestaande formatie. Inwoners konden doorgaans binnen enkele dagen terecht voor een afspraak.	
Burgerzaken - Digitalisering	
De digitalisering van dienstverlening van ons burgerzakenpakket hebben we conform plannen uitgebreid, waaronder bijvoorbeeld het digitaal door kunnen geven van een verhuizing.	
Burgerzaken - De structurele basis op orde	
Het team is grotendeels met vaste formatie ingevuld, daarmee hebben we de personele kwetsbaarheid verlaagd. De inhuurkosten zijn in 2025 nog niet gedaald vanwege de overgang van externe inhuur naar vaste medewerkers.	
Thema Veiligheid	
Eerder dit jaar werd het Integraal Veiligheidsbeleid 2025-2028 vastgesteld. De uitvoering van dit beleid verloopt volgens planning en begroting.	
Verenigingen en organisaties (financieel) ondersteunen	
In 2025 ontvangen ongeveer vijftig verenigingen en organisaties subsidie voor uitvoering van hun activiteiten. Dit verloopt volgens planning en begroting.	
Integraal plan van aanpak preventieve gezondheid	
Bij de uitvoering van het integraal preventieplan gaat veel volgens planning, maar we ervaren ook dat niet altijd aan alle landelijke voorwaarden wordt voldaan door het Rijk. Dit levert bijvoorbeeld niet alleen onduidelijkheid op over toekomstige financiën, maar ook over de voortgang van IZA (Integraal Zorgakkoord)/het nieuwe akkoord AZWA (Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord).	

MOVE en Sport- en Beweegakkoord	
Conform planning en begroting.	
Onderwijsachterstanden voorkomen en bestrijden	
De uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid verloopt conform planning en begroting. Vanuit een budgetoverschot hebben we in 2025 aan de aanbieders van de voor- en vroegschoolse educatie eenmalig extra subsidie verleend ten behoeve van de ontwikkeling van uitleenbare materialen waarmee kinderen en hun ouders worden gestimuleerd om ook thuis actief te werken aan de taalontwikkeling.	
Inzicht creëren in de huisvestingsopgaven voor het onderwijs	
Op 12 juni 2025 heeft uw raad het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs vastgesteld dat inzicht geeft in de voorliggende huisvestingsopgaven voor het onderwijs. De financiële impact is nog niet duidelijk, deze zal moeten blijken uit de nog uit te voeren haalbaarheidsonderzoeken.	
Bibliotheekwerk	
De wijziging van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) is vertraagd en het definitieve wetsvoorstel is nog niet bekend, waardoor we momenteel geen verdere voorbereidingen kunnen treffen. Zodra bekend is wat de gewijzigde Wsob voor ons gaat betekenen, informeren wij u hierover en werken we in een voorstel uit hoe hier invulling aan te geven.	

Financiële voortgang Programma 1	
Op dit moment is een onderbesteding zichtbaar voor Programma 1. Dit wordt veroorzaakt doordat er voor diverse SiSa-regelingen inkomsten zijn ontvangen, maar de uitgaven voor meerdere SiSa-regelingen in een later stadium worden gedaan. Verder wordt er aan het einde van dit jaar nog een afrekening ontvangen van GGD Gelderland-Zuid, welke betrekking heeft op heel 2025.	

2.2. Programma Sociaal Domein

Doelstelling Programma 2 conform Programmabegroting 2025:

Kernboodschap: Dienstverlening op orde.

We doen als gemeente wat we moeten doen. We verliezen de mensen die ons nodig hebben niet uit het oog. De noodzaak om om te zien naar onze inwoners die minder te besteden hebben is nadrukkelijk aanwezig. Nieuwkomers heten we welkom. Tenslotte informeren we inwoners actief over onze dienstverlening en ondersteuning.

We gaan door op de ingezette koers en zorgen ervoor dat iedereen met recht op zorg en ondersteuning de juiste hulp krijgt. Daarbij zijn we realistisch en nemen onze verantwoordelijkheid, passend bij onze draagkracht als kleine gemeente. Dit houdt in dat we ook rekening moeten houden met onze meerjarige financiële draagkracht. Daarom nemen we binnen het Sociaal Domein diverse maatregelen die tot minder uitgaven op dit programma moeten leiden. Aan het minimeleid gaan we minder uitgeven. Ook proberen wij het beroep op de voorziening Hulp bij het Huishouden te verminderen. Ten slotte voeren we diverse andere maatregelen door, voor zover onze wettelijke verantwoordelijkheid dit toelaat, zoals het afschaffen van het cliëntervaringsonderzoek Werk en Inkomen. We bezuinigen niet op de noodzakelijke ondersteuning aan jeugdigen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsmatige voortgang Programma 2

Opvang ontheemden

Huisvesting vergunninghouders

In 2025 heeft Provincie Limburg onze gemeente geplaatst op trede 2 van de interventieladder van het Interbestuurlijk Toezicht, maar inmiddels hebben we onze achterstand op de realisatie van de gemeentelijke wettelijke taakstelling huisvesting vergunninghouders deels ingehaald. Met de toevoeging van nieuwe corporatiewoningen, verwachten we dat we de achterstand in de eerste helft van 2026 volledig zullen inlopen.

Opvang asielzoekers

Onze gemeente vangt op dit moment geen asielzoekers op.

Opvang Oekraïense ontheemden

Aan de Cuijksesteeg in Mook en op een locatie in Molenhoek vangen wij in totaal 104 Oekraïense ontheemden op. Aan de Cuijksesteeg is de realisatie van grondgebonden woningen wegens netcongestie vertraagd, waardoor de meeste bewoners langer dan gepland zullen moeten blijven wonen in de tijdelijke woonunits.

Inburgering

Sinds 2025 voeren wij de casusregie inburgering zelf uit en ligt de maatschappelijke begeleiding aan statushouders bij VluchtelingenWerk Nederland (VWN). Daarnaast zijn in 2025 de taaltrajecten van de leerroutes B1- en Zelfredzaamheidsroute opnieuw regionaal aanbesteed. De uitgaven voor inburgering zijn hierdoor toegenomen, maar vallen nog altijd binnen de bestaande financiële kaders van de SPUK.

Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid & Schuldhulpverlening en Minima

Begin 2025 is het Beleidsplan Financiële Zelfredzaamheid & Schuldhulpverlening en Minima 2025-2028 vastgesteld. De implementatie hiervan is voltooid.

Participatiewet in Balans	
De Participatiewet in Balans is uitgesteld. Behandeling dient nog in de Eerste Kamer plaats te vinden. Op zijn vroegst zal de Participatiewet in Balans per 1 januari 2026 gefaseerd ingaan. We houden de ontwikkelingen in de gaten en anticiperen daarop zodra de wet definitief is vastgesteld.	
Decentralisatie Beschermd Wonen	
De decentralisatie van de middelen voor Beschermd Wonen is wederom uitgesteld. Het wetsvoorstel woonplaatsbeginsel is nog steeds controversieel verklaard. De nieuwe streefdatum voor invoering is 1 januari 2027.	
Wijk GGD	
Op basis van een motie van de gemeenteraad loopt momenteel een onderzoek welke uitbreiding van de Wijk GGD wenselijk is om in redelijke mate te kunnen voldoen aan de vraag vanuit de wijken.	
Praktijkondersteuner GGZ Jeugd	
De praktijkondersteuner GGZ jeugd wordt goed ingezet door huisartsen. De afstemming en samenwerking met zowel huisartsen als het sociaal team alsook andere partners in het veld wordt als zeer prettig ervaren. De praktijkondersteuner kan bovendien goed verbinding maken met jeugdigen en hen te helpen met de situatie waar ze tegenaan lopen. We zien ook afname in de verwijzingen naar jeugd-ggz door de huisartsen. Hier heeft de inzet van praktijkondersteuner direct invloed op.	
Verbetering jeugdstelsel	
We werken regionaal samen aan het vastgestelde regioprogramma jeugd, met daarin de opgaven zoals eerder vastgesteld door de raad. Met onze (boven) regionale samenwerking voldoen wij aan de op 7 oktober 2025 vastgestelde Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg. Om de lokale situatie in beeld te brengen doorlopen we een traject in samenwerking met de VNG.	

Financiële voortgang Programma 2	
Op dit moment lopen de lasten van Programma 2 uit de pas. Jaarlijks ontvangen wij bij beschikking een budget van het Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de kosten van bijstandsuitkeringen en uitkeringen op grond van de IOAW en IOAZ te dekken (het zogenaamde "budget UPW"). Eind oktober is ons gebleken dat - op basis van een verschillenanalyse tussen ons voorlopige budget 2025 en het aantal verstrekte uitkeringen - een financieel tekort dreigt als gevolg van onvoorziene stijging van onze bijstandspopulatie. Dit tekort komt voor rekening van onze gemeente. Onze eerste inschatting is dat het tekort € 300k bedraagt.	
Op dit moment vermoeden wij dat het late inzicht op dit tekort veroorzaakt wordt doordat ons foutieve informatie is verstrekt door een externe partij. Wij doen samen met deze partij onderzoek hiernaar. In Q1 van 2026 sturen wij u een volledige analyse toe over het ontstaan van dit tekort, de gevolgen ervan en eventuele stappen die we in de toekomst kunnen zetten.	

2.3. Programma Fysieke leefomgeving

Doelstelling Programma 3 conform Programmabegroting 2025:

Kernboodschap: Goed ingerichte omgeving

Samen zorgen we voor vitale en leefbare kernen met een goed ingerichte omgeving. We zoeken daarbij steeds de balans tussen de verschillende thema's. Denk aan: bereikbaarheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid. Door het versterken van onze karakteristieke kernen, willen we de aantrekkelijkheid van onze gemeente vergroten én een vitale gemeente blijven. Met een aantal grotere en kleinere bouwprojecten bouwen we woningen voor alle doelgroepen. Op die manier bevorderen we de doorstroom op de woningmarkt en creëren we meer ruimte voor jongeren en jonge gezinnen.

Door de financiële situatie van onze gemeente vanaf 2025 hebben wij kritisch moeten kijken op welke onderdelen bezuinigingen of extra opbrengsten mogelijk zijn. Hierbij hebben wij geprobeerd het voorzieningenniveau op peil te houden. Wij verwachten hogere legesopbrengsten voor omgevingsvergunningen en hogere exploitatiebijdragen van derden voor ruimtelijke ontwikkelingen en worden onderhoudskosten voor openbare verlichting verlaagd.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

<i>Beleidsmatige voortgang Programma 3</i>	
Invoeren Omgevingswet	
De omgevingsvisie is vastgesteld. We zijn gestart met de uitwerking in programma's (woon(zorg)visie) en de eerste vormgeving van het omgevingsplan.	
(Mee)werken aan bouw- en infrastructurele projecten	
De herinrichting van het plein in Plasmolen is afgerond. De herinrichting van de Kerkstraat is aanbesteed en zal de uitvoering nog dit jaar starten.	
Realiseren van (betaalbare) woningen	
Conform planning en begroting.	
Tijdelijke huisvesting Oekraïense ontheemden	
De realisatie van definitieve tijdelijke huisvesting heeft vertraging opgelopen en wordt naar verwachting in Q2 2026 gerealiseerd.	
Maastuin	
De eerste fase met 50 sociale huur- en 30 betaalbare woningen wordt gerealiseerd en naar verwachting in Q1 2026 opgeleverd.	
Verbeteren bereikbaarheid en verkeersveiligheid	
De realisatie van het project opwaarderen Maaslijn is in gang gezet, onder andere de bouw van het 'onderstation'. De aanvullende verkeersmaatregelen routes A73-Groesbeek zijn aanbesteed en start de realisatie nog dit jaar.	
Openbare ruimte op orde houden	
Door de hogere prijzen (inflatie en prijsstijgingen) is het beschikbare budget mogelijk ontoereikend. Voornamelijk kan een eventuele budgetoverschrijding nog opgevangen worden binnen het programma.	
Het verzorgen van toezicht en handhaving	
Conform planning en begroting.	

Financiële voortgang Programma 3

Op dit moment is een onderbesteding zichtbaar voor Programma 3. Dit wordt veroorzaakt doordat er voor diverse SiSa-regelingen inkomsten zijn ontvangen, maar de uitgaven voor meerdere SiSa-regelingen in een later stadium gedaan worden.

2.4. Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

Doelstelling Programma 4 conform Programmabegroting 2025:

Kernboodschap: Met het oog op de toekomst

Toerisme

In Mook en Middelaar is er met haar unieke ligging, geschiedenis, natuurschoon en kunstenaarskolonie op het gebied van recreatie en toerisme, altijd iets te beleven. Wij zetten ons in voor een verdere ontwikkeling van deze sector. Dit in samenwerking met onze inwoners, ondernemers, de regio en de gebruikers. Door bezoekers van buiten de gemeente aan te trekken ontstaat een bredere benutting van diverse voorzieningen. Hierdoor wordt het voorzieningenaanbod voor de eigen inwoners vergroot. Initiatieven voor kunst en cultuur worden waar mogelijk ondersteund.

Duurzaamheid en natuur

De gemeente Mook en Middelaar moet in 2050 een klimaatneutrale gemeente zijn. Het in 2024 opgestelde duurzaamheidsbeleid draagt daaraan bij. We gaan werken met de thema's elektriciteit, warmte, klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit. Voor 2025 ligt de focus daarom op de maatregelen die uitgevoerd moeten worden om uiteindelijk een klimaatneutrale gemeente te worden. Door de financiële situatie van onze gemeente vanaf 2025 hebben wij kritisch moeten kijken op welke onderdelen bezuinigingen mogelijk zijn. Er zijn binnen het programma enkele maatregelen genomen voor 2025.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsmatige voortgang Programma 4

Intensiveren samenwerking gemeente en ondernemers

Het college heeft de afgelopen jaren werkbezoeken gebracht aan zowel nieuwe als bestaande ondernemers in onze gemeente. Ondernemers kunnen laagdrempelig contact opnemen met de bedrijfscontactfunctionaris. Met de ondernemers die zich hebben verenigd in het platform Visit Mookerheide is er nauwe samenwerking.

Toeristisch Hart Plasmolen

Het plein in Plasmolen is opgeleverd en in juni 2025 feestelijk geopend.

Eikpunt

Het Eikpunt (landmark en infopaneel) is in 2025 gerealiseerd op het plein in Plasmolen.

Kunst, erfgoed en cultuur

De Kunst- en erfgoedvisie 2025-2028 is vastgesteld. Sinds september is de Subsidieregeling gemeentelijke monumenten Mook en Middelaar 2025 van kracht.

Duurzaamheid en natuur

De gemeente Mook en Middelaar moet in 2050 een klimaatneutrale gemeente zijn. Het in 2024 opgestelde duurzaamheidsbeleid draagt daaraan bij. In 2025 hebben we hiervoor al diverse projecten uitgevoerd. Denk aan de voorbereidingen voor het soortenmanagementplan, het Nationaal Isolatieprogramma en het Warmteprogramma, maar ook het verkennende onderzoek naar de potentie van groengas. Daarnaast is de verharding op diverse plekken omgevormd naar groen en zijn er vleermuiskasten opgehangen.

Elektriciteit	
In de gemeente is onderzoek gedaan naar welke parkeerplaatsen mogelijk geschikt zijn voor een zonnecarport. Daarnaast is het bestemmingsplan voor het Energielandgoed Wells Meer inmiddels officieel vastgesteld, waarvoor Mook en Middelaar een intentieverklaring tot deelname heeft ondertekend. Met deze onderdelen streven wij ernaar bij te dragen aan het behalen van het landelijke doel dat in 2030 70% van de opgewekte elektriciteit hernieuwbaar moet zijn.	
Warmte	
De gemeente heeft diverse projecten en onderzoeken lopen of recent opgestart. Zo is samen met onze buurgemeenten een verkennend onderzoek gestart naar de mogelijke potentie van groengas, is een project uitgevoerd voor energiebesparing bij huishoudens ter bestrijding van energiearmoede (in samenwerking met het Energiecafé) en is begonnen met de uitrol van het Meerjarig collectief ontzorgingsprogramma voor isolatiemaatregelen in onze gemeente. Ook is gestart met de uitwerking van het Warmteprogramma, dit betreft de herziening van de Transitievisie Warmte. De uitvoering van deze projecten zal verder worden voortgezet.	
Klimaatadaptatie	
Het project aangaande de herinrichting van de Kerkstraat is recent gestart. In dit project is rekening gehouden met groen en waterinfiltratie. Bij de aanpak van het Plein Plasmolen is hier eveneens rekening mee gehouden. Ook is het schoolplein van de Grote Lier aangepakt waarbij verharding is verwijderd. Daarnaast is er ingezet op communicatie met behulp van de Waterklaarbus en landelijke acties zoals de Maand van de Groene Tuin.	
Biodiversiteit	
In de Karolingenstraat is de verharding omgevormd naar groen. Ook is in de Essen- en de Lijsterbeshof oud en verwaarloosd groen vervangen door bloemrijk grasland, bomen en hagen. Tevens is het insectenhuisje dat eerst bij de Koppel stond flink aangepakt en nu geplaatst bij de Vlinderwei in Plasmolen. Er zijn daarnaast zeven verblijfplaatsen voor vleermuizen aangebracht in de gemeente. Ook is een insectenhuisje bij het gemeentehuis geplaatst. We werken ondertussen door aan de voorbereidingen voor het soortenmanagementplan. Tevens zijn we ons bewust van de opkomst van invasieve exoten, zoals de Aziatische hoornaar.	
Circulariteit	
We blijven werken aan het professionaliseren van de milieustraat. Tevens zijn er diverse projecten op scholen geweest, zoals de E-waste Race. Deze lijn zetten we voort.	
Herstel van iconische Maasheggen	
De Waterwetvergunning voor de aanplant van heggen in het stroomgebied van de Maas is recent verleend voor een beperkte hoeveelheid heggen. Nu gaan we in gesprek met grondeigenaren over de aanleg van de heggen in het Maasdal.	

Financiële voortgang Programma 4	
Op dit moment is een onderbesteding zichtbaar voor Programma 4. Dit wordt veroorzaakt doordat er voor diverse SiSa-regelingen inkomsten zijn ontvangen, maar de uitgaven voor meerdere SiSa-regelingen in een later stadium gedaan worden. Verder is te zien dat er hogere baten er worden gerealiseerd dan begroot.	

2.5. Programma Bestuur en organisatie

Doelstelling Programma 5 conform Programmabegroting 2025:

Kernboodschap: met elkaar aan de slag

Als gemeente voeren we lokale én rijkstaken uit, die direct van belang zijn voor onze inwoners. We maken plannen voor hun leefomgeving en helpen ze bij extra ondersteuning. Wat we doen, doen we voor onze inwoners. We werken samen om de trotse, kleine gemeente te blijven die we zijn. Dat doen we met inwoners, ondernemers, partners in de regio, én intern door zoveel mogelijk samenhang te zoeken in projecten. Hierbij zijn we een betrouwbare, slagvaardige partner. Als gemeente staan we dichtbij. We zijn bereikbaar en laagdrempelig. Herkenbaar. We hebben een gezicht en maken heldere afspraken. Omdat we als organisatie in toenemende mate te maken hebben met krapte in beschikbaarheid van mensen en materiaal, zien we ons gedwongen om afgewogen keuzes te maken in prioriteit en volgorde van uitvoering. We investeren in het behoud van voldoende kwaliteit in werkzaamheden. Met daarbij een sluitende begroting voor 2025, waarbij structurele uitgaven met structurele middelen gedekt zijn.

Door de financiële situatie van onze gemeente vanaf 2025 hebben wij kritisch moeten kijken op welke onderdelen bezuinigingen mogelijk zijn. Hierbij zijn onder andere enkele werkbudgetten neerwaarts bijgesteld.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Beleidsmatige voortgang Programma 5

Aanpak inwonerparticipatie

De participatietrajecten voor de Kerkstraat en Witteweg zijn afgerond. We hebben een leercyclus voor medewerkers opgezet en de participatieaanpak geëvalueerd. Ook is de Participatieverordening opgesteld en werken we aan uitvoeringsplannen. Als onderdeel daarvan zijn we in Q4 gestart met een pilot voor inwonersinitiatieven.

Samenwerking

In 2025 werkten wij zowel binnen de regio Noord Limburg als de regio Rijk van Nijmegen aan verdere professionalisering en formalisering van de samenwerking. Binnen de regio Noord Limburg zijn de voorbereidingen gestart om per 1 januari 2026 een openbaar lichaam op te richten ten behoeve van de regionale samenwerking. Binnen het Rijk van Nijmegen is de Visie en Samenwerkingsagenda vastgesteld en is begonnen met de uitvoering hiervan.

Lokaal is besloten deel te gaan nemen aan een nieuwe gemeenschappelijke regeling, de GR IBO, ten behoeve van de uitvoering van de Sociale Recherche en zijn de benodigde stappen gezet ter voorbereiding op deze deelname. Tenslotte is begonnen met de actualisatie van onze visie op regionale samenwerking door met organisatie, raad en externe partners in gesprek te gaan over de uitgangspunten voor deze visie. Deze geactualiseerde visie zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 in concept klaar zijn

Financiële voortgang Programma 5

Op dit moment lopen de lasten voor Programma 5 in de pas. Dusver is zichtbaar dat er meer baten zijn gerealiseerd binnen het programma dan begroot. Dit komt omdat er enkele positieve afrekeningen uit voorgaande jaren zijn ontvangen.

3. Stand van zaken

3.1. Begrotingssaldo

Begrotingssaldo Eindejaarsrapportage

In onderstaande tabel is het huidige begrotingssaldo opgenomen per eind september 2025. Dit is het saldo vóór het opstellen van deze Eindejaarsrapportage 2025. Het saldo sluit aan bij de vastgestelde Programmabegroting 2025, gecorrigeerd met de wijzigingen uit de Zomerrapportage 2025, nagekomen begrotingswijzigingen en budgetoverhevelingen uit de Jaarstukken 2024. Daarnaast zijn de mutaties en het saldo ná het opstellen van deze Eindejaarsrapportage vermeld.

Bedragen x € 1.000

Begrotingssaldi Eindejaarsrapportage:	Voor	Mutatie	Na
Lasten	23.259	623	23.883
Baten	-10.870	-267	-11.137
Subtotaal programma's	12.389	356	12.745
Algemene dekkingsmiddelen	-17.837	-869	-18.706
Kosten van overhead	5.095	19	5.114
Vennootschapsbelasting	10	0	10
Bedrag voor onvoorzien	0	0	0
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-12.732	-850	-13.582
Toevoeging aan reserves	400	800	1.200
Onttrekking uit reserves	-374	0	-374
Subtotaal reserves	26	800	826
Voorlopig begrotingssaldo	-317	306	-11
	V	N	V

Toelichting

De lasten zijn gestegen met € 623k, waardoor ze uitkomen op een totaal van € 23.883k. Tegelijkertijd zijn de baten ook toegenomen met € 267k, wat leidt tot een totaal van € 11.137k aan baten. Hierdoor stijgt het netto bedrag voor programma's, van € 12.389k naar € 12.745k.

Bij de algemene dekkingsmiddelen, zoals belastingen en de algemene uitkering, zien we een stijging van de baten met € 869k. Dit betekent dat er uiteindelijk € 18.706k aan algemene dekkingsmiddelen naar verwachting wordt gegenereerd. De overheadkosten zijn iets gestegen met € 19k, tot een totaal van € 5.114k. Het subtotaal van de algemene middelen en onvoorzien komt daarmee uit op een positief saldo van € 13.582k, wat betekent dat de baten hier de lasten van de programma's en overhead overstijgen.

Wat betreft de reserves, wordt er voorgesteld om € 800k extra toe te voegen aan reserves, waardoor de totale toevoeging uitkomt op € 1.200k. De onttrekking uit reserves blijft gelijk op € 374k. Per saldo wordt er € 826k toegevoegd aan de reserves.

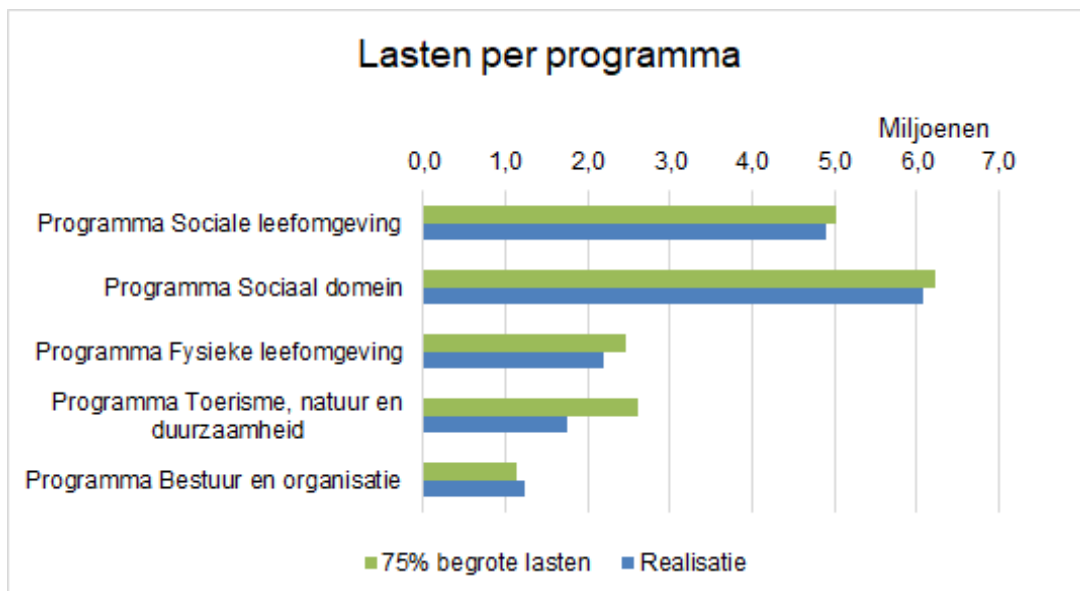
Tot slot laat het voorlopige begrotingssaldo een overschot zien van € 11k. Dit is een daling van ten opzichte van het oorspronkelijke verwachte overschot, zoals is gepresenteerd bij de Zomerrapportage 2025.

3.2. Exploitatie 2025

In onderstaande tabel wordt de huidige stand van zaken van de lasten en baten per programma per eind september 2025 weergegeven. De ramingen zijn gebaseerd op een heel jaar. De realisatie betreft de periode januari tot en met september 2025. Op dit moment bedraagt de bestedingsruimte van de lasten en baten ruim € 1,8 miljoen voordelig, met nog drie maanden te gaan. Het algemene beeld is dat de baten in totaliteit in de pas lopen. Verder kan het saldo nog wijzigen door de decembercirculaire.

Met betrekking tot de lasten van de programma's is dusver een onderbesteding zichtbaar. Deze onderbesteding wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door de diverse SiSa-regelingen. Bij deze regelingen is de bestedingsperiode veelal meerjarig, terwijl in veel gevallen in één keer de inkomsten vanuit het Rijk of provincie worden ontvangen. Dit vertroebelt het beeld van een onderbesteding op de programma's. Verder is het binnen sommige programma's gebruikelijk dat het zwaartepunt van de bestedingen aan het einde van het jaar plaatsvinden, bijvoorbeeld bij de uitbetaling van het IKB of bepaalde jaarafrekeningen.

Hieronder wordt schematisch een vergelijking op programmaniveau gemaakt van enerzijds de werkelijke realisatie ten opzichte van 75% van het begrote bedrag aan jaarlijkse lasten van het programma.

Ramingen : heel 2025

Realisatie : januari t/m september

Bedragen x € 1.000

Exploitatie 2025									
Omschrijving	Lasten 2025			Baten 2025			Saldo 2025		
	Begroot	Realisatie	Restant	Begroot	Realisatie	Restant	Begroot	Realisatie	Restant
Programma Sociale leefomgeving	6.699	4.898	1.801	4.283	3.477	806	2.416	1.421	995
Programma Sociaal domein	8.298	6.081	2.217	2.188	1.692	496	6.110	4.389	1.720
Programma Fysieke leefomgeving	3.284	2.202	1.082	1.931	1.845	86	1.353	357	996
Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid	3.463	1.741	1.722	2.467	2.701	-234	996	-960	1.956
Programma Bestuur en organisatie	1.515	1.231	284	1	13	-13	1.514	1.218	296
Subtotaal programma's	23.259	16.153	7.106	10.870	9.728	1.143	12.389	6.426	5.964
Algemene dekkingsmiddelen	40	2	38	17.877	12.457	5.421	-17.837	-12.455	-5.382
Kosten van overhead	5.095	3.944	1.151	0	56	-56	5.095	3.889	1.207
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag voor onvoorzien	10	0	10	0	0	0	10	0	10
Subtotaal admo	5.145	3.946	1.199	17.877	12.512	5.365	-12.732	-8.566	-4.166
Subtotaal voor mutaties reserves	28.405	20.099	8.306	28.748	22.240	6.508	-343	-2.141	1.798
Toevoeging aan reserves	400	0	400	0	0	0	400	0	400
Onttrekking uit reserves	0	0	0	374	0	374	-374	0	-374
Subtotaal reserves	400	0	400	374	0	374	26	0	26
Totaal-generaal	28.805	20.099	8.706	29.122	22.240	6.882	-317	-2.141	1.824
							V	V	Ruimte

Toelichting

In bovenstaand overzicht betreffen de verticale kolommen 'Begroot' de ramingen voor 12 maanden en de verticale kolommen 'Realisatie' zijn de realisaties t/m september, dus voor de eerste negen maanden. Niet alle baten en lasten worden gelijkmatig gedurende het jaar gerealiseerd. Op realisatiebasis worden bij de jaarrekening 2025 de kosten van overhead verdeeld over de programma's. Deze overboeking betreffen kosten van overhead die toe te schrijven zijn aan het desbetreffende programma.

3.3. Lopende kredieten 2025

Onderstaande tabel geeft de huidige stand van de investeringskredieten weer. Ook wordt per krediet een toelichting dan wel status gegeven over de looptijd van het krediet. In de kolom 'Restant krediet per 31-12-2024' vindt u de restantkredieten zoals deze in de Jaarstukken 2024 zijn opgenomen. Vervolgens ziet u de in de kolom 'Kredieten 2025' de nieuwe gevoteerde dan wel aangevulde kredieten en in de kolom 'Realisatie 2025' de reeds gedane uitgaven in 2025. Dit samen maakt de kolom 'Restant krediet per eind september'. Kredieten zijn per definitie meerjarig en het restant schuift, na goedkeuring van uw raad, door naar 2026, tenzij specifiek is aangegeven dat een project in 2025 is/wordt afgerond.

Realisatie : januari t/m september

Bedragen x € 1.000

Lopende kredieten 2025					
Omschrijving	Restant krediet per 31-12-2024	Kredieten 2025	Realisatie 2025	Restant per eind september	Toelichting / Status
2020: Nieuw-/verbouw gemeentehuis	2.000	0	0	2.000	Investering is uitgesteld. Project loopt door in 2026
2020: Mobiliteitsplan 2020	54	0	0	54	Project loopt door in 2026
Verbeteren bereikbaarheid station (SiSa E27B)	0	0	0	0	Uitvoering project in relatie met opwaardering Maaslijn. Financiële middelen zijn reeds besteed
<i>Bijdrage provincie (SiSa E27B)</i>	0	0	0	0	
2021: Economische agenda 2021-2024	30	0	0	30	Project loopt door in 2026
2021: Nieuw-/verbouw huisvesting Kandinsky	4.000	0	0	4.000	Investering is uitgesteld. Project loopt door in 2026
2021: Lob van Gennep	227	0	0	227	Project loopt door in 2026
Kerkplein Middelaar	141	0	0	141	Project loopt door in 2026
2020: Masterplan Plasmolen	1.382	0	1.322	60	Project wordt afgerond in 2025
<i>Bijdrage provincie</i>	-291	0	-291	0	
2022: Ventilatie in scholen	24	0	0	24	Project wordt afgerond in 2025
2022: Project Maasheggen I (SiSa J75B)	1.064	0	0	1.064	Project loopt door in 2026
<i>Bijdrage provincie (SiSa J75B)</i>	-502	0	-502	0	
2022: Spoorzone Molenhoek ¹	17	0	2	15	Project loopt door in 2026
2023: Vrachtauto buitendienst	295	0	299	-4	Project wordt afgerond in 2025
2022: Project Maasheggen II (SiSa J75B)	245	244	96	393	Project loopt door in 2026
<i>Bijdrage provincie (SiSa J75B)</i>	-1	-244	-245	0	
2023: Vervanging riool	38	0	0	38	Project wordt afgerond in 2025

2023: Riool milieumaatregelen	46	0	46	0	Project wordt afgerond in 2025
2024: Vervanging riool	421	0	7	415	Project loopt door in 2026
2024: Riool milieumaatregelen	13	0	12	2	Project loopt door in 2026
2024: Verkeersmaatregelen Heikantseweg	38	0	38	0	Project wordt afgerond in 2025
2024: Buitenterrein gemeentewerf	10	0	0	10	Project wordt afgerond in 2025
2024: Klimaatadaptatie Kerkstraat (SiSa E44B)	81	0	0	81	Project loopt door in 2026
<i>Bijdrage provincie (SiSa E44B)</i>	-81	0	-81	0	
2025: Herinrichting Witteweg	600	0	0	600	Project loopt door in 2026
2025: Vervanging riool	0	194	22	172	Project loopt door in 2026
2025: Riool milieumaatregelen	0	35	43	-8	Project loopt door in 2026
2025: Multifunct. wagen buitendienst	0	225	0	225	Project loopt door in 2026
2025: Veegwagen buitendienst	0	275	0	275	Project loopt door in 2026
Totaal-generaal	9.852	729	768	9.813	

¹ Het krediet '2022: Spoorzone Molenhoek' is bedoeld voor aangelegenheden die in de spoorzone liggen en breder zijn dan alleen de strook grond langs het spoor. Dit zijn werkzaamheden die deels nog uitgevoerd moeten worden. De gevraagde € 30k (ID-nr 3.01 in § 4.2) is bedoeld voor het aanpassen van het omgevingsplan.

Toelichting

Bij de projecten waar een bijdrage van derden is geboekt is het positieve getal het totale te besteden budget voor een project, oftewel dit zijn de totale begrote projectlasten. Echter, dit bedrag bestaat uit de gemeentelijke bijdrage vermeerderd met een toegezegde bijdrage van derden. Het negatieve getal zijn de bijdragen van derden. Zodra in de kolom 'Restant per eind september' bij de bijdragen van derden € 0 staat, betekent het dat het begrote bedrag reeds is ontvangen. Over de totale begrote projectlasten minus de totale bijdrage van derden worden de kapitaallasten van de investering geboekt.

4. Financiële wijzigingen

4.1. Financiële samenvatting

Mutaties in de exploitatie 2025

De voorgestelde mutaties zijn per onderdeel geordend en betreffen zowel lasten als baten. In totaal leveren deze mutaties een voordelig saldo van € 494k op:

- *Sociale leefomgeving*: er is een extra budget van € 26k nodig voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen. Dit wordt gedekt door middelen uit de septembercirculaire.
- *Sociaal domein*: extra budget (€ 300k) voor uitkeringen Participatiewet en kleine bijstellingen onder de € 20k zorgen voor een nadeel van € 281k.
- *Fysieke leefomgeving*: er wordt € 150k extra gevraagd voor het opstellen van een gebiedsvisie Spoorzone (€ 30k), verkenning toekomstige woningbouwlocaties (€ 50k) en de invoering van de Omgevingswet (€ 70k).
- *Toerisme, natuur en duurzaamheid*: Binnen het programma worden hogere baten en lasten geboekt voor de SiSa-regeling 'Lokale Aanpak Isolatie'. Deze mutatie is resultaatneutraal.
- *Bestuur en organisatie*: er is een voordeel van € 101k door gunstige afrekeningen uit voorgaande jaren.
- *Algemene dekkingsmiddelen en overhead*: de septembercirculaire levert een voordeel van € 869k op via hogere uitkeringen uit het gemeentefonds. Daarnaast wordt € 20k extra gevraagd voor een pilot rondom inwonersinitiatieven.

Dotaties aan reserves

Voorgesteld wordt om een deel van het financiële voordeel te reserveren om onze ambities in de toekomst mogelijk te maken. In totaal wordt € 800k toegevoegd aan reserves:

- € 600k aan de Vrij Besteedbare Reserve (VBR);
- € 200k aan de bestemmingsreserve Maatschappelijke Weerbaarheid.

Deze dotaties zijn in lijn met het behouden van onze robuuste financiële positie.

Budgetoverhevelingen naar 2026

Sommige activiteiten konden in 2025 nog niet worden afgerond. De bijbehorende budgetten worden daarom doorgeschoven naar 2026. Dit voorkomt dat middelen terugvloeien naar het algemene resultaat terwijl ze nog nodig zijn voor lopende projecten. In totaal gaat het om een overheveling van € 204k ten laste van de reguliere exploitatie. Er worden geen budgetten overgeheveld met de VBR als dekking.

Conclusie

Hieronder worden de mutaties per programma weergegeven:

x € 1.000

Mutaties Eindejaarsrapportage	
	2025
1 Sociale leefomgeving	26
2 Sociaal Domein	281
3 Fysieke leefomgeving	150
4 Toerisme, natuur en duurzaamheid	0
5 Bestuur en organisatie	-101
Subtotaal programma's	356
Algemene dekkingsmiddelen	-869
Kosten van overhead	19
Vennootschapsbelasting	0
Bedrag voor onvoorzien	0
Subtotaal admo	-850
Toevoegingen aan reserves	800
Onttrekkingen uit reserves	0
Subtotaal reserves	800
Totaal mutaties	306

N

De Eindejaarsrapportage 2025 laat zien dat de gemeente Mook en Middelaar financieel in de pas loopt. Door tijdige bijstellingen, het reserveren van middelen en het zorgvuldig omgaan met budgetten, wordt een stabiele basis gelegd voor komende jaren. De voorgestelde mutaties en overhevelingen zijn realistisch, onderbouwd en passen binnen het bredere financiële beleid van onze gemeente.

4.2. Mutaties exploitatie 2025

De tabellen hieronder bevatten de voorgestelde mutaties van de Eindejaarsrapportage per programma. Positieve bedragen zijn nadelen dan wel lasten (debet), negatieve bedragen zijn voordelen dan wel baten (credit). Verder komt het veelvuldig voor dat het saldo van een ID-nummer 0 is. Dit betreft dan een gelijke uitzetting van lasten en baten, waardoor uw raad hiervoor goedkeuring moet verlenen. Bij SiSa-regelingen wordt op basis van de ontvangen beschikking een gelijk bedrag lasten en baten begroot.

Programma Sociale leefomgeving

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
1.01	Verkiezingen en referenda	20	Extra budget voor organisatie Tweede Kamerverkiezingen	INC	26
1.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	INC	0
Totaal					26

Toelichting

- 1.01 Verkiezingen en referenda : Bij de Septembercirculaire zijn extra middelen ontvangen voor het organiseren van de Tweede Kamerverkiezingen 2025.
- 1.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Sociaal domein

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
2.01	SiSa G2: Uitkeringen Participatiewet	0	Extra budget voor uitkeringen Participatiewet	INC	300
2.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	INC	-19
Totaal					281

Toelichting

- 2.01 SiSa G2: uitkeringen Participatiewet : Jaarlijks wordt van het Ministerie van SZW een budget (UPW) ontvangen voor de kosten van bijstands-, IOAW- en IOAZ-uitkeringen. Op basis van een recente analyse blijkt dat er in 2025 een tekort van circa €300k dreigt door een onverwachte stijging van de bijstandspopulatie. (zie § 2.2 *Financiële voortgang Programma 2*). Om dit tekort op te vangen wordt een incidenteel aanvullend budget gevraagd.
- 2.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Fysieke leefomgeving

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
3.01	Gebiedsvisie Spoorzone	0	Budget ten behoeve voor opstellen gebiedsvisie Spoorzone	INC	30
3.02	Omgevingswet	100	Extra budget voor opstellen en invoeren omgevingswet	INC	70
3.03	Overige aangelegenheden wonen en bouwen	0	Budget verkenning toekomstige woningbouwlocaties	INC	50
3.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	INC	0
Totaal					150

Toelichting

- 3.01 Gebiedsvisie Spoorzone : Middelen gevraagd ter dekking van ontwikkeling Gebiedsvisie Spoorzone bestaande uit het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken en planologische procedure, met als doel een ontwerp-omgevingsplanwijziging te ontwikkelen.
- 3.02 Omgevingswet : Bij de Septembercirculaire zijn extra middelen ontvangen voor het in- en uitvoeren van de Omgevingswet.
- 3.03 Overige aangelegenheden wonen en bouwen : Middelen gevraagd voor verkenning toekomstige woningbouwlocaties. Hiermee kan onderzocht worden welke plekken in de gemeente geschikt zijn voor woningbouw en welke mogelijkheden en beperkingen daarbij spelen. Het gaat niet om concrete bouwplannen, maar om een verkennende stap om goed voorbereid te zijn op de toekomstige woningbouwopgave.
- 3.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Toerisme, natuur en duurzaamheid

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
4.01	SiSa J94: Lokale Aanpak Isolatie	0	Hogere baten	INC	-267
			Hogere lasten	INC	267
4.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	INC	0
Totaal					0

Toelichting

- 4.01 SiSa J94: Lokale Aanpak Isolatie : Voor 'Lokale Aanpak Isolatie' wordt een specifieke uitkering (SiSa) van het Rijk ontvangen. Voor dit bedrag wordt ook een uitgavenbudget opgevoerd om de taken te kunnen uitvoeren. Deze post verloopt resultaat-neutraal.
- 4.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Bestuur en organisatie

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
5.01	Overige baten en lasten	71	Hogere afrondings- en afwikkelingsverschillen voorgaande jaren	INC	-101
5.99	Divers	p.m.	Kleinere bijstellingen < € 20k	INC	0
Totaal					-101

Toelichting

- 5.01 Overige baten en lasten : De bijstelling bestaat uit een stelpost voor de afrekening ruimte onder het plafond BCF 2025, een correctie op exploitatieposten en het vrijvallen van een stelpost niet-realiseerbare bezuinigingen in de Programmabegroting 2025.
- 5.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Programma Admo & overhead

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
9.01	Overhead Communicatie	25	Pilot inwonersinitiatieven	INC	20
9.02	Uitkeringen gemeentefonds	-14.906	Hogere baten	INC	-869
9.99	Divers	p.m.	Diverse kleinere bijstellingen < € 20k	INC	-1
Totaal					-850

Toelichting

- 9.01 Overhead Communicatie : Extra middelen voor externe ondersteuning en voor het stimuleren van nieuwe inwonersinitiatieven.
- 9.02 Uitkeringen gemeentefonds : Op basis van de septembercirculaire wordt de omvang van de uitkeringen gemeentefonds geactualiseerd, waardoor de Algemene Uitkering gunstiger uitvalt.
- 9.99 Divers : Betreft diverse bijstellingen < € 20k.

Mutaties reserves

ID	Onderwerp	Primitieve begroting	Omschrijving mutatie	Voorgestelde wijzigingen	
				STR/INC	2025
R.01	Bestemmingsreserve Maatschappelijke Weerbaarheid	150	Incidentele dotatie	INC	200
R.02	Vrij besteedbare reserve (VBR)	p.m.	Incidentele dotatie	INC	600
Totaal					800

Toelichting

R.01 Bestemmingsreserve Maatschappelijke Weerbaarheid

Het Rijk compenseert gemeenten voor tekorten in de jeugdzorg in 2023 en 2024 voor de transformatie van de jeugdhulp. Deze middelen zijn bestemd voor de versterking van de jeugdzorg. Mook en Middelaar heeft hiervoor € 200k ontvangen via de Septembecirculaire. Door een efficiënte en doelmatige werkwijze zijn de beschikbare middelen effectief ingezet en was het sociaal domein in 2023 en 2024 financieel stabiel. Hierdoor is het college van mening dat er op dit moment geen directe noodzaak bestaat om de ontvangen middelen aan te wenden om het sociaal domein te versterken wat betreft jeugdzorg of sociaal team. Er wordt voor gekozen om de ontvangen € 200k toe te voegen aan de bestemmingsreserve Maatschappelijke weerbaarheid. Deze bestemmingsreserve omvat naast het versterken van fysieke en digitale veiligheid ook het versterken van sociale cohesie.

R.02 Vrij Besteedbare Reserve

Het college acht het van belang om zorgvuldig om te gaan met de financiële middelen die onze gemeente op dit moment ter beschikking heeft. Het aanvullen van de VBR, hetgeen met de huidige financiële omstandigheden, mogelijk is, wordt gezien als een verstandige keuze. Om deze reden wordt voorgesteld om een deel van de hogere uitkering uit Gemeentefonds te doteren aan de VBR. Met een goed gevulde VBR wordt een welkome buffer aangelegd om onze ambities in de toekomst te kunnen realiseren.

4.3. Budgetoverhevelingen naar 2026

In 2025 zijn diverse budgetten in de exploitatie geraamd die niet of deels zijn uitgegeven en waarvan ook de bijbehorende activiteiten (nog) niet of deels zijn uitgevoerd. Het is in sommige gevallen mogelijk om een exploitatiebudget over te hevelen (en de bijbehorende werkzaamheden) naar 2026. Als het budgetten betreft waartegenover een onttrekking uit een reserve staat, dan gaat het volledige bedrag standaard over naar het volgende jaar, tenzij uw raad specifiek besluit om dit niet (meer) te doen.

De voorlopige budgetoverhevelingen voor 2025 betreffen:

Impulsmiddelen werkontwikkelbedrijven (WerkBedrijf)	€ 19k
Bibliotheek (taakmutatie UG)	€ 100k
Deelname natuurbrand-managementplan (NBMP)	€ 11k
Erfgoed en monumenten (subsidieverordening)	€ 26k
Budget Visie op Gemeentelijk Vastgoed	€ 48k

Budgetoverhevelingen ten laste van VBR betreffen:

Geen

Deze budgetoverhevelingen worden reeds verwerkt in de financiële administratie na vaststelling van de Eindejaarsrapportage 2025. Eventuele afwijkingen worden meegenomen in de Jaarstukken 2025.

Toelichting

Verder wordt voorgesteld om alle SiSa-regelingen conform beschikking te laten doorlopen naar 2026, tenzij de onderhavige beschikking anders stelt. Zodoende worden alle SiSa-budgetten meegenomen, waarbij de looptijd doorloopt naar volgend jaar. Bij de SiSa-regelingen is het standaard dat de begrote kosten en inkomsten aan elkaar gelijk zijn. Dergelijke budgetten zijn daarmee in de meeste gevallen resultaatneutraal.

4.4. Startersleningen

Sinds 2010 is de verordening Startersleningen van kracht in de gemeente Mook en Middelaar. Sindsdien zijn er de nodige startersleningen toegekend. De starterslening voorziet nog altijd in een behoefte. Het beschikbaar gestelde bedrag van destijds (€ 130k in totaal) is bijna uitgeput. Verder is de Provincie Limburg voornemens om per 2026 de financiële verhouding van de startersleningen met gemeenten te wijzigen. Het gevolg is dat gemeenten niet voor 25% van de lening moet bijdragen, maar voor 50%. Voor een maximale lening van € 56k betekent dit een verhoging van € 14k naar € 28k per lening. Mede hierdoor wordt een aanvulling ad € 100k aan uw raad gevraagd. Naar verwachting wordt medio Q1 2026 de vernieuwde verordening aan uw raad voorgelegd.

De geldleningen in het kader van de Startersregeling worden op basis van het BBV geactiveerd op de balans van de gemeente. Dit voorgestelde aanvullende bedrag voor de uitgifte van startersleningen valt onder het principe 'wel uitgaven, geen kosten'. Doordat deze storting via de balans loopt, heeft deze aanvulling geen gevolgen voor de exploitatie dan wel het rekeningresultaat.

In welke mate gebruik wordt gemaakt van de regeling is vooraf moeilijk in te schatten. Daarom wordt hiervoor geen raming opgenomen in de begroting en wordt in de jaarrekening het saldo van de verstrekte leningen en aflossingen geactiveerd. De storting van € 100k op de rekening courant van SVn loopt in de totale financieringsbehoefte mee. De rentelasten en-opbrengsten (en de beheerskosten) komen ten gunste van en ten laste van het rekeningresultaat.